

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ความพึงพอใจของการส่งเสริมการผลิตพืชอาหารสัตว์ภายใต้โครงการวิจัยและทดสอบพันธุ์กระบือ
ของศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุรินทร์

**Farmers' Satisfaction Towards the Extension of Forage Crop Production under
Buffalo Research and Breeding Project of Surin Research and Breeding Station**

ฉลองชัย ชุ่มชื่น (Charlongchai Chumcheen)* สุนันท์ สีสังข์ (Suman Seesang)**

กรณิ ต่างวิวัฒน์ (Paranee Tangwiwat)***

บทคัดย่อ

การศึกษากครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) การผลิตและการใช้ประโยชน์จากพืชอาหารสัตว์ (3) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตพืชอาหารสัตว์ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตพืชอาหารสัตว์ภายใต้โครงการวิจัยและทดสอบพันธุ์กระบือของศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ จำนวน 100 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์จัดเก็บข้อมูล สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรมากกว่ากึ่งหนึ่ง เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 52.55 ปี สถานะภาพสมรสแล้ว จบระดับประถมศึกษา สมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4.58 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม และไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีอาชีพทำนา แรงงานครัวเรือนเฉลี่ย 2.29 คน พื้นที่ถือครองเฉลี่ย 24.71 ไร่ มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 152,705.90 บาท และรายจ่ายครัวเรือนภาคการเกษตรเฉลี่ย 45,779.37 บาท มีหนี้สินครัวเรือนเฉลี่ย 190,537.50 บาท (2) การผลิตพืชอาหารสัตว์ ส่วนใหญ่ปลูกหญ้าพันธุ์สูง เฉลี่ย 0.98 ไร่ วัตถุประสงค์เพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ ใช้แรงงานเฉลี่ย 1.74 คน มีประสบการณ์เฉลี่ย 6.38 ปี สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ดอน มีการเตรียมดินก่อนปลูกเฉลี่ย 1.31 ครั้ง ปลูกด้วยวิธีการหว่านด้วยเมล็ดเฉลี่ย 2.65 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนใหญ่ไม่กำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมี หลังจากตัดเฉลี่ย 242.93 และ 1.83 กิโลกรัมต่อไร่ สามารถใช้ประโยชน์จากแปลงหญ้าเฉลี่ย 3.43 ครั้งต่อปี การผลิตและการจัดการเลี้ยงดูกระบือ พบว่าเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเลี้ยงกระบือเฉลี่ย 4.17 ตัว ระหว่างร่วมโครงการจำหน่ายกระบือเฉลี่ย 1.54 ตัว จำนวนกระบือ ณ วันสำรวจเฉลี่ย 3.60 ตัว มีประสบการณ์เฉลี่ย 25.52 ปี วัตถุประสงค์เป็นมรดกตกทอด วิธีการเลี้ยงในช่วงฤดูฝน เลี้ยงแบบขังคอก ในสถานที่ตนเอง อาหารหยาบคือหญ้าธรรมชาติ ส่วนในช่วงฤดูแล้ง เลี้ยงแบบผูกล่าม ในสถานที่เลี้ยงตนเอง อาหารหยาบคือหญ้าธรรมชาติ มีรายได้จากการเลี้ยงกระบือ และรายจ่าย เฉลี่ย 26,560.00 และ 4,718.98 บาท ตามลำดับ (3) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตพืชอาหารสัตว์ อยู่ระดับมาก (4) ปัญหา อยู่ระดับปานกลาง และเสนอแนะให้สนับสนุนแหล่งน้ำ และพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ให้ผลผลิตสูง

คำสำคัญ ความพึงพอใจ, การผลิตพืชอาหารสัตว์, การผลิตกระบือ, การส่งเสริม

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช char_long_chai@hotmail.com

**รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sunan_see@stou.ac.th

***รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช paranee.tan@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purpose of this research was to study (1) socio-economic state of farmers (2) forage crop production and utilizing forage (3) satisfaction of the farmers extension forage crop production and (4) their problem and suggestion of farmers.

The samples of population consisted of 100 persons who were members on “The Extension Effectiveness of Forage Crop Production under Buffalo Research and Testing Project of Surin Livestock Research and Breeding Center”. Data were collected using interview schedule which consisted of closed-ended and open-end questions via interview from farmer each. Statistical values were presented as frequency, percentage, means and standard deviation, maximum and minimum.

The results revealed that (1) the farmers were male more than 50%. They were 52.55 years old and were married. Their educations were primary certificate. On the average, their household size was 4.58 persons. Majority of the farmers were no other group members, were no social position. Their occupations were farm grain crops. Within the household, there were about 2.25 persons doing paddy farming. Each household owned about 24.71 rai. Household income was derived from agricultural farming with 152,705.90 Baht. While household debts were 190,537.50 Bath. (2) The production of forage, majority of farmers was grown the grass which was *Brachiaria ruziziensis* with an average 0.98 rai. The main objective of farmer was to use for raising animals. Within the household, there were about 1.74 persons for forage production and they were experienced of these with 6.38 years ago. The majority of their area is upland. They improved and prepared for the soil as 1.31 times a year, and they used approximately grass seed with 2.65 kg/rai/years. The majority of farmers did not weed control. They used organic fertilizer and chemical fertilizer which were 242.93 and 1.83 kg/rai/years, respectively for forage production. They cut and carried their forage crops 3.43 times/years. The buffalo production and management of farmers found that each household who was member under this project had about 4.17 buffaloes. They sold these animals with an average 1.54 heads during they were participants. However, each household had 3.60 buffaloes at the time of this survey. The farmers were experienced which raised buffaloes about 25.52 years. The main objective of the farmers was to receive from their inheritances. In rainy season, they restrained their buffaloes in the own pen and then they cut and carried the natural forage for their animals. For dry season, they restrained their buffaloes in the own land and supplemented their animals by natural forage. They income was derived from selling buffaloes with 26,560.00 Baht, and they had to pay about 4,718.98 Baht for these animals. (3) The farmers satisfaction was an average highly satisfied level and (4) the problem of farmer was an average moderate level. Moreover, they suggested that authorities of Department of Livestock Development should provide and support water resources and high yielding varieties of fodder crops.

Keywords: Satisfaction, Forage crop production, Buffalo production, Extension